

Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy mindkét munka szerkesztője alkalomadtán sűrűn emlékezik meg rólunk és ennek alapján a külföld is tudomást vehet róla, hogy a kultúrának e két fontos területén versenyképesek vagyunk. A genfi Bureau-t pedig ösztönösen elismerés illeti meg egyrészt buzgó és szakavatott munkásságáért, másrészt azért az önzetlenségért és áldozatkészségéért, hogy összehasonlító közoktatásügyi munkásságába a 12 tagállamon kívül a többieket is bevonta, ami lényegesen hozzá fog járulni tekintélyének megszilárdításához és jövő sikeres fejlődéséhez. *kf.*

Hugo Bakanyi: *Die gebräuchlichsten Wörter der deutschen Sprache für den Fremdsprachenunterricht stufenmäßig zusammengestellt.* (Beiträge zur Methodik des deutschen Sprachunterrichts im Ausland. Herausgegeben vom Goethe-Institut zur Fortbildung ausländischer Deutschlehrer. Deutsche Akademie. Heft. 1.) Verlag von Ernst Reinhardt in München. Évszám nélkül. (N. 8-r., 88 l.)

Az 1925-ben Münchenben alakult Német Akadémia Goethe-Intézete egy kiadványsorozatot indított meg, hogy fejlessze vele a módszertannak azt az ágát, amelynek tárgya a német nyelvnek mint idegen nyelvnek tanítása. Örülünk neki, hogy ennek a sorozatnak első füzeteként magyar tanár dolgozata jelent meg, oly kartársunké, aki már hosszú idő óta eredményesen foglalkozik az élő idegen nyelvek tanításának módszeres kérdéseivel.

Itt ismertetendő munkája két részből áll: egy bevezető tanulmányból és egy szójegyzékből. A bevezető tanulmány az idegennyelvi oktatásnak azzal a meglehetősen elhanyagolt, pedig nagyon fontos gyakorlati kérdésével foglalkozik, milyen szókészletet szemeljünk ki valamely idegen nyelv tanításának alapjául. Nyilvánvaló, hogy erre a célra nem a ritkán előforduló, hanem a legismertebb és leggyakrabban használt szavak lesznek a legalkalmasabbak. A német nyelvnek ezeket a leggyakoribb és legismertebb szavait válogatja ki gondos módszeres vizsgálattal a mű szerzője és foglalja az előfordulás gyakorisága szerint elrendezett szójegyzékbe. A németeknek, az angoloknak és az amerikaiaknak eddig is voltak ugyan a szavaknak gyakoriságát feltüntető szótáraik, de azok vagy nem a nyelvtanítás céljára készültek, vagy csak az irodalmi nyelvhasználatot vették figyelembe, szerzőnk azonban a mindennapi beszéd és az egyszerűbb irodalmi nyelv vizsgálata alapján állítja össze azoknak a szavaknak jegyzékét, amelyekre legnagyobb szükségünk van a nyelvtanításban. Körülbelül hat-hétezerre becsüli a legismertebb szavak számát; ezeknek egyrésze aránytalanul gyakrabban fordul elő, mint a többi, de a leggyakrabban használt szavak száma nem nagy, mindössze 700—1000. Nevezetes, hogy a legsűrűbben ismétlődő szavak nem a főnevek, melléknévek, igék, vagyis nem a tartalmas szavak, hanem a névelők, névmások, határozószók, kötőszók. Mégsem az utóbbiakat kell a nyelv tanításban alapul vennünk, mert ezekből nem lehetne értelmes és érdekes mondatokat, még kevésbé ilyen szövegeket szerkeszteni, hanem a legismertebb tartalmas szavakból kell kiindulnunk.

Ami a szójegyzéket illeti, a szerző a könyvének 22. lapján felsorolt 19 forrásmű (a gyermeknyelvvvel foglalkozó művek, szótárak, nyelvkönyvek) alapján négy betűrendes csoportban sorolja fel a leggyakoribb és legismertebb szavakat, összesen 5874 szót. Mindegyik csoport körülbelül 1400 szót foglal magában. Ezek a szavak szolgáltatnák a nyelvtanuláshoz a nyersanyagot, ehhez azonban természetesen még hozzá kell járulnia annak is, hogy tudjuk, melyek a leginkább használatos nyelvtani szóalakok, s ezeknek az ismereteknek birtokában kellene aztán eleven és érdekes nyelvyangot összeállítani a nyelvtanulás céljára.

Nem hisszük ugyan, hogy pontosan meg lehetne állapítani például azt, hogy az első csoportba sorozott *Schwester* szónak „értékfoka“ a leginkább használatos szavak között 29, ellenben a *Bruder* szóé már csak 20, vagy például, hogy a negyedik csoportbeli *Luke*, *Schutt* és *rascheln* éppen olyan ismeretes szó volna, mint az ugyanazon csoportban szereplő s ugyanolyan érték számmal jelölt *Schwiegertochter*, *Soda* és *setzen*, vagy például, hogy a második csoport *Diele* szava ismeretesebb volna, mint a negyedik csoportba került *Radfahrer*; mindazonáltal készségesen elismerjük, hogy a szerző nagyon hasznos és szükséges munkát végzett, s ezzel a művével is hathatósan hozzájárult az idegen nyelvtanítás módszerének továbbfejlesztéséhez.

Nagy J. Béla.

La réforme scolaire polonaise. Genève, Bureau International d'Education, 1934. 40 lap. A nemzeti pedagógiai monografiák sorozatának 36. száma.

Ez a füzet, amely kiegészítője az ugyancsak a Bureau kiadásában 1931-ben megjelent *L'Education en Pologne* c. kötetnek, tömör előadásban tárja elénk a lengyel közoktatásügynek folyamatban levő újjászervezését és tárgyi tartalmán kívül a közelmúltban megkötött magyar-lengyel kulturális egyezményre való tekintettel is méltán tarthat számot érdeklődésünkre. Az 1932-ben véglegesen kialakult reformtervet 15 éven keresztül folytatott előmunkálatok előzték meg, amelyekbe a minisztérium tisztviselőin kívül bevonták az egész ország értelmiségét és valamennyi érdekképviseletet. A régebben uralkodó három idegen (orosz, német, osztrák) rendszer helyébe olyat állítottak, amely a lengyel nemzet sajátos jellegének, szükségleteinek és jövőjének legjobban megfelel: a nemzet szolgálatában álló egységes élő és alkotó iskolát, amely a társadalmi viszonyokat és pedagógiai követelményeket kielégíti, a művelődést a nemzet minden tagja számára képességei és érdemei szerint lehetővé teszi.

E helyen a reformnak csak néhány jellegzetes és figyelemreméltó részletére utalunk. A tanulók kiválogatása a nemzet vezető rétege számára olyanira fontos kiválóságok (élite) biztosítását tartja szem előtt és orvosi, lélektani, pedagógiai és gazdasági vizsgálat alapján történik a következő szempontok szerint: 1. a családi és munkabeli életviszonyok; 2. testi és egészségi alkalmasság; 3. lelki hajlamok: érdeklődés és képességek; 4. ízlés, kitartás, gyakorlati alkalmazás; 5. iskolai eredmények; 6. bajtársi viszony, az osztály és iskola életében való részvétel; 7. munkásságának módszere (Koncentráció, hév,